

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-11-01
Besvaras senast
2022-11-18

Till statsrådet Maria Malmer Stenergard (M)

2022/23:17 Praktiska verkställighetshinder

Enligt det avtal som den nya regeringens mandat vilar på är ett av målen med migrations- och integrationspolitiken att ”komma till rätta med skuggsamhället.” Den samlade kunskapen och erfarenheterna visar dock att den repressiva politik som sedan beskrivs i avtalet inte är rätt väg att gå. Skuggsamhället kommer snarare att förvärras och fördjupas under denna regering.

En del av de personer som fått avslag på sin ansökan om asyl kan inte återvända. I stället för att hantera detta faktum genom att föreslå möjligheter till uppehållstillstånd för dessa människor har både Sverige och EU kommit med flera förslag på hur återvändandet ska öka genom hårdare tag och svårare levnadsvillkor för gruppen. Det har inte fungerat. Trots det föreslår den nya regeringen att den politiken ska fortsätta och förstärkas, med försämrade levnadsvillkor och inskränkta rättigheter för såväl asylsökande som för dem som får avslag, samt försämrade möjligheter att få uppehållstillstånd för den som söker skydd här.

Den uppenbara konsekvensen av en sådan politik är en större grupp papperslösa som lever under ännu svårare villkor, utan möjlighet att påverka sin situation. Skuggsamhället växer och blir ännu mörkare. Den politiken har prövats i flera steg, och det enda det lett till är ökad utsatthet.

Varför människor hamnar i denna situation varierar. Dels kan det röra sig om statslösa som saknar ett anvisat mottagarland som ser sig vara folkrättsligt förpliktad att bevilja inresetillstånd, dels kan en stat av politiska skäl vara ovillig att låta en medborgare återvända. En persons medborgarskap kan också ha dragits tillbaka eller så kan det vara omöjligt att ta sig till det anvisade mottagarlandet eller mycket svårt att få inresetillstånd. Det kan också strida mot internationella konventioner vi skrivit under.

I november 2016 tillsatte den dåvarande regeringen en utredning för att kartlägga förekomsten av och rättstillämpningen i ärenden om uppehållstillstånd där ett beslut om avvisning eller utvisning inte kan verkställas av praktiska skäl utanför den enskildes kontroll. Utredningens betänkande *Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription* (SOU 2017:84), presenterades i november 2017 och visar att kraven på individen att bevisa att det finns praktiska hinder för återvändande är

orimligt höga.

Så är det även i fall där det i stort sett är omöjligt att få fram godtagbar dokumentation gällande praktiska hinder. Vidare godtar Migrationsverket sällan den dokumentation som lämnas in. Möjligheterna att få stanna i Sverige på grund av praktiska hinder efter ett beslut om av- eller utvisning är mycket små; det handlade enligt utredningen om drygt 10 personer per år.

Utredningen föreslår bland annat ett förtydligande av lagstiftningen så att den vars avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl som ligger utanför individens kontroll beviljas uppehållstillstånd. Den föreslår också att frågan om statslösas rättsliga ställning utreds vidare. Tyvärr tog den dåvarande regeringen inte något av utredningens förslag vidare. Den nytillträdda regeringen kommer sannolikt att begrava utredningen helt.

Under den tid som gått sedan utredningens förslag lades i en byrålåda på Regeringskansliet har familjer som varit i Sverige i 8, 10, 13 eller 16 år varken fått uppehållstillstånd eller kunnat utvisas. Hur man ska kunna komma till rätta med skuggsamhället genom att fortsätta hålla dessa människor i limbo och dessutom göra livet i Sverige ännu mer outhärdligt för dem är svårt att förstå.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet Maria Malmer Stenergard:

1. Avser statsrådet att ta något initiativ med anledning av betänkandet *Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription* (SOU 2017:84)?
2. Hur avser statsrådet att agera för att se till att människor med praktiska verkställighetshinder, som inte kan utvisas, inte fastnar i limbo?

.....
Tony Haddou (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch